

Trobats 17 soldats de la Guerra Civil en la primera fossa exhumada al Pallars Jussà

El conseller Romeva visita Figuerola d'Orcau, on s'hi han trobat restes que correspondrien a soldats morts al front del Pallars | Els ossos s'analitzaran genèticament i s'encreuaran amb perfils de familiars de desapareguts

Treballs d'exhumació de la fossa comuna de Figuerola d'Orcau aquest matí | Jordi Ubach

El conseller d'Afers Exteriors, Relacions Institucionals i Transparència de la Generalitat, Raül Romeva, ha visitat aquest dimecres la fossa exhumada de Figuerola d'Orcau, al terme d'Isona i Conca Dellà. Es tracta de la primera fossa comuna de la Guerra Civil i el franquisme que s'obre a Catalunya, tal com es desprèn del Pla de Fosses 2017-2018 presentat pel Govern al gener (<http://www.naciodigital.cat/pallarsdigital/noticia/6897/generalitat/actuara/quatre/fosses/guerra/civil/franquisme/al/pallars/jussa>) .

Romeva ha presentat els resultats d'aquesta primera prospecció. A la fossa, ubicada a l'exterior del cementiri, s'hi han trobat restes de 17 individus arrencats i elements d'indumentària militar, per la qual cosa les primeres evidències posen de manifest que es tracta de soldats.

Aquestes restes s'analitzaran genèticament i s'incorporaran en la base de dades de perfils genètics de restes òssies. Les dades genètiques s'encreuaran amb els perfils genètics dels familiars de persones desaparegudes durant la Guerra Civil i el franquisme recollides a través del Programa d'Identificació Genètica impulsat pel Govern.

Detall d'un dels soldats exhumats a la fossa comuna de Figuerola d'Orcau. Foto: Jordi Ubach

A la fossa exhumada de Figuerola d'Orcau també s'hi han trobat altres objectes com un casc, una pintura, cartutxeres, sivelles, un pinte, un tinter o restes de metralla. D'acord amb les dades històriques, els individus podrien correspondre a soldats, presumiblement del bàndol franquista, que van morir a les proximitats de Figuerola d'Orcau en els combats d'abril o maig de 1938.

Va ser en aquesta època, al maig de 1938, quan la línia del front del Pallars es va situar a Figuerola d'Orcau, protagonitzant una de les batalles més mortíferes que es coneixen. Durant els dies que van durar els combats, es va produir un alt nombre de baixes d'ambdós bàndol i alguns d'aquests cossos van ser enterrats a l'exterior del cementiri.

En el seu discurs, Romeva ha admès novament que el Pla de fosses "arriba tard" però que el Govern té l'obligació de reparar el que ha qualificat d'"anomalia inexplicable". Romeva ha indicat que no és casual que la primera exhumació a Catalunya s'hagi fet al Pallars, un territori que, segons ha assenyalat, "reclama una atenció que no sempre ha tingut". El conseller ha afegit que amb actuacions com la presentada avui es vol "rescabalar la dignitat de les persones que van morir durant aquest període de la història".

Exhumació de la fossa comuna de Figuerola d'Orcau. Foto: Jordi Ubach

Segons Romeva, l'acte d'aquest dimecres a Figuerola d'Orcau ha de servir al Govern per posar de manifest els "principis de democràcia i de justícia", uns principis que ha assegurat que no es poden defensar "mentre hi hagi cossos enterrats i sotmesos a l'oblit". "només amb una memòria endreçada tindrem la mirada neta per afrontar un futur amb els pilars fonamentals de la democràcia i la justícia", ha conclòs.

En declaracions a **Naciódigital** l'antropòloga Núria Armentano ha detallat que les restes han estat trobades amb una disposició "ordenada", un fet que denota que l'enterrament dels cossos es va fer "d'una forma premeditada". Armentano ha explicat que els treballs es troben actualment en la "fase de perfil" de les restes, que consisteix en deixar els ossos perfectament al descobert "per veure la seva posició i entendre com van ser dipositats a la fossa", ha explicat.

A banda d'aquesta exhumació, des del gener de 2017 s'han fet altres actuacions previstes al Pla de fosses. Al priorat, a les Terres de l'Ebre, a la Noguera i Osona s'han fet treballs de localització de noves fosses que han permès afegir 129 fosses noves al mapa. Aquest mapa de fosses compta ara amb 503 fosses comunes, de les quals 235 estan confirmades i 268 són probables. També s'ha fet recollida de les restes òssies en superfície a les Terres de l'Ebre, al Pallars Jussà i a la Noguera, que corresponen a un mínim de 30 persones.

A més de les actuacions previstes a curt termini, el Pla també inclou la sistematització dels protocols d'actuació i la planificació de futures intervencions. S'estableix així una dinàmica clara, formal i continuada de treball per a la recuperació de restes de persones desaparegudes.

Exhumació de la fossa comuna de Figuerola d'Orcau. Foto: Jordi Ubach